

Alkoholijuomien matkustajatuonti 2020

Alkoholin matkustajatuonti puolittui vuonna 2020

PÄÄLÖYDÖKSET

- Suomalaiset matkustajat toivat ulkomailta 29,4 miljoonaa litraa alkoholijuomia vuonna 2020, joka sataprosenttiseksi alkoholiiksi muunnettuna vastaa 3,0 miljoonaa litraa.
- Alkoholijuomien matkustajatuonti väheni sataprosenttiseksi alkoholiiksi muunnettuna 51,8 prosenttia edelliseen vastaavaan 12 kuukauden ajanjaksoon verrattuna.
- Kaikkien juomaryhmien tuonti väheni.
- Matkustajatuonnin puolittumisen taustalla on keväällä 2020 alkaneen koronapandemian aiheuttamat ulkomaanmatkailun rajoitukset ja niiden myötä matkailun raju väheneminen.

Alkoholijuomien matkustajatuonnin litramäärä väheni 52,1 prosenttia vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna. Sataprosenttiseksi alkoholiiksi muunnettuna alkoholin matkustajatuonti väheni 51,8 prosenttia 6,2 miljoonasta 3,0 miljoonaan litraan. Luku on mittaushistorian alhaisin ja selittyy suurelta osin koronapandemiasta ja matkustusrajoituksista johtuvalla matkustamisen vähentymisellä (Taulukko 1).

Vuonna 2020 matkustajat toivat ulkomailta yhteensä 29,4 miljoonaa litraa alkoholijuomia. Panimotuotteita näistä oli 21,1 miljoonaa litraa, mietoja viinejä 4,8 miljoonaa litraa ja välituotteita 1,0 miljoonaa litraa. Väkeviä alkoholijuomia matkustajat toivat 2,6 miljoonaa litraa.

Kaikkien juomaryhmien tuonti väheni. Prosentuaalisesti eniten väheni mietojen viinien matkustajatuonti, 55,6 prosenttia.

Taulukko 1. Alkoholijuomien matkustajatuonti juomaryhmittäin vuosina 2019 ja 2020, miljoonaa litraa

Juomaryhmä	Vuosi 2019 miljoonaa litraa	Vuosi 2020 miljoonaa litraa	Muutos miljoonaa litraa	%
Oluet	28,4	13,3	-15,1	-53,1
Siiderit ja miedot juomasekoitukset	15,7	7,7	-7,9	-50,6
Miedot viinit	10,7	4,8	-6,0	-55,6
Välituotteet (väkevöidyt viinit ja vahvat juomasekoitukset)	1,1	1,0	-0,1	-9,1
Väkevät alkoholijuomat	5,5	2,6	-2,9	-53,4
Alkoholijuomien tuonti yhteensä	61,4	29,4	-32,0	-52,1
Alkoholijuomien tuonti yhteensä (100 % alkoholina)	6,2	3,0	-3,2	-51,8

Thomas Karlsson
etunimi.sukunimi@thl.fi

Marke Jääskeläinen
etunimi.sukunimi@thl.fi

Koronapandemian vaikutus matkustajatuontiin:

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia ja vuoden aikana asetetut matkustusrajoitukset ovat vähentäneet huomattavasti suomalaisten matkustamista ulkomaille.

Matkustusrajoitusten ja yleisen pandemiatilanteen takia on matkustaminen ulkomaille vuonna 2020 ollut selvästi vähäisempää kuin vuotta aiemmin.

Tämä koskee erityisesti risteilymatkailua Viroon ja Ruotsiin, jotka ovat perinteisesti olleet suurimpia alkoholien matkustajatuontikanavia.

Kaikkien juomaryhmien matkustajatuonti väheni

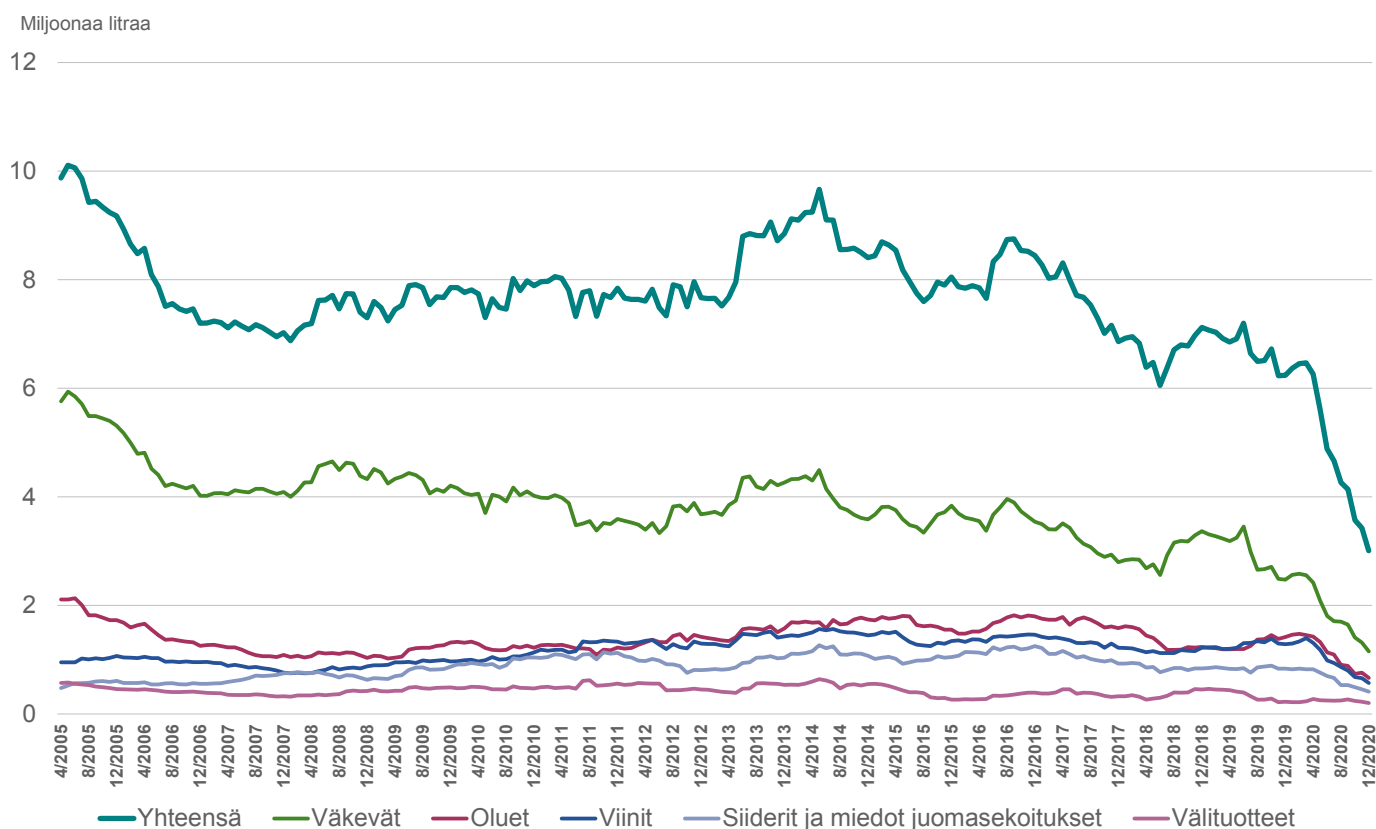
Vuonna 2020 suomalaiset matkustajat toivat Suomeen 29,4 miljoonaa litraa alkoholijuomia, mikä oli 52,1 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Alkoholien matkustajatuonti sataprosenttisena alkoholina mitattuna väheni suurin piirtein saman verran, 51,8 prosenttia. Matkustajatuonnin juomaryhmittäiset osuudet pysyivät likimain ennallaan vuodesta 2019 (Kuvio 1).

Vuonna 2020 mietojen viinien matkustajatuonti väheni 55,6 prosenttia, väkevien alkoholijuomien 53,4 prosenttia ja välituotteiden 9,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Panimotuotteista oluen matkustajatuonti väheni 53,1 % ja siidereiden ja mietojen juomasekoitusten 50,6 prosenttia. Panimotuotteiden yhteenlaskettu matkustajatuonti väheni 52,2 prosenttia 44,1 miljoonasta litrasta 21,1 miljoonaan litraan.

Matkustajien maahantuomasta alkoholista (100-prosenttisena alkoholina mitattuna) väkevien osuus oli noin 38 prosenttia, viinien 19 prosenttia ja välituotteiden noin 7 prosenttia. Oluen osuus kaikesta maahantuodusta alkoholista oli noin 22 prosenttia ja siidereiden ja muiden mietojen juomasekoitusten 14 prosenttia.

Alkoholijuomien matkustajatuonti on vaihdellut merkittävästi vuosien 2005–2020 välillä. Se pysyi 7–8 miljoonassa litrassa sataprosenttista alkoholia vuosina 2006–2012. Matkustajatuonti lisääntyi noin 9 miljoonaan litraan vuonna 2013, vähentyi hieman vuosina 2014–2015 ja lisääntyi 8,4 miljoonaan litraan vuonna 2016. Vuosien 2016 ja 2019 välillä matkustajatuonti vaihteli 6–7 miljoonan litran välillä. Vuoden 2020 luku, 3,0 miljoonaa litraa, on vuonna 2004 alkaneen mittaushistorian alhaisin.

Kuvio 1. Matkustajatuonnin kehitys juomaryhmittäin 12 kuukauden liukuvana summana* huhtikuusta 2005 joulukuuhun 2020, miljoonaa litraa 100-prosenttista alkoholia

* 12 kuukauden liukuva summa tarkoittaa viimeisen kahdenkymmenen kuukauden havaintoarvojen summaa. Koronapandemia ja matkustusrajoitukset vaikuttivat matkustamiseen kevästä 2020 lähtien, mikä aiheuttaa laskevan edellisen 12 kuukauden liukuvan summan loppuvuotta kohti mentäessä.

Yhä harvempi matkailija tuo alkoholia mukanaan ulkomailta. Vuonna 2005 matkustajista 37 prosenttia ei tuonut alkoholijuomia mukanaan palatessaan. Vuosina 2019 ja 2020 vastaava luku oli 58 prosenttia. Kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana ilman alkoholijuomia palanneiden osuus on lisääntynyt kolmelta prosenttiyksiköllä.

Korona-aikana tapahtunut matkustamisen harventuminen näkyy myös alkoholijuomien kertatuonnin lisääntymisenä. Alkoholijuomia maahantuoneet matkailijat toivat keskimäärin 17,9 litraa paluuta kohden vuonna 2020, mikä on 56 prosenttia enemmän paluuta kohden kuin vuotta aiemmin, jolloin keskimääräinen tuontimäärä oli 11,5 litraa.

Maahantuotujen alkoholijuomien litramäärät perustuvat väestöä edustavaan tutkimusaineistoon, joka on painotettu väestötietojen mukaan. Maahantuodut litramäärät lasketaan laajentamalla painotetusta aineistosta saadut juomaryhmäkohtaiset litramäärät kohderyhmää kuvaavalla väestömääräestimaatilla. Maahantuodun absoluuttisen alkoholin kokonaismäärän vaihteluväli on vuositasona +/- 0,47 miljoonaa litraa.

Eniten alkoholia tuotiin Virosta ja Viron laivoilta

Viro sekä Suomen ja Viron välillä liikennöivät laivat olivat merkittävien alkoholijuomien matkustajatuonnin hankintapaikka. Vuonna 2020 kaikesta suomalaisten matkustajien Suomeen tuomasta alkoholista 56 prosenttia oli peräisin Virosta ja Suomen ja Viron välillä liikennöiviltä laivoilta. Osuus oli hieman suurempi kuin vuonna 2019, jolloin 52 prosenttia alkoholijuomavolyymista tuotiin Virosta ja Viron laivoilta (Taulukko 2).

Taulukko 2. Alkoholijuomien matkustajatuonti Virosta ja Viron laivoilta juomaryhmittäin vuosina 2019 ja 2020, miljoonaa litraa sekä tuonnin muutos (%) ja osuus kaikista matkustajien tuomista alkoholijuomista (%)

	Tuonti Virosta ja Viron laivoilta				Viron tuonnin osuus koko tuonnista (%)	
	2019 milj. litraa	2020 milj. litraa	Muutos milj. litraa	Muutos %	2019	2020
Oluet	16,3	8,1	-8,2	-50,3	57,5	61,0
Siiderit ja miedot juomasekoitukset	9,8	4,3	-5,5	-56,1	62,4	55,1
Miedot viinit	6,0	3,1	-2,9	-49,0	56,2	64,5
Väkevät alkoholijuomat	2,6	1,5	-1,1	-42,2	47,8	59,4
Alkoholijuomien tuonti yhteensä	34,7	16,9	-17,8	-51,3	56,6	57,5
Alkoholijuomien tuonti yhteensä (100 % alkoholina)	3,2	1,7	-1,5	-48,1	51,9	55,9

Latvian osuus alkoholijuomien matkustajatuonnista oli 2010-luvun lopulla kasvussa, mutta kasvu pysähtyi vuonna 2020. Vuonna 2020 Latvian osuus oluen matkustajatuonnista väheni noin 16 prosentista 10 prosenttiin mutta viinien (10 %) ja väkevien (9 %) tuonti pysyi ennallaan.

Viron ja Latvian ohella merkittävä alkoholijuomien matkustajatuonnin hankintapaikka on Ruotsi ja Suomen ja Ruotsin välillä liikennöivät laivat.

Käsitteet ja määritelmät

Alkoholijuoma: Nautittavaksi tarkoitettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on yli 1,2 tilavuusprosenttia ja enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Vain ne alkoholijuomat tilastoidaan, joiden alkoholipitoisuus on yli 2,8 tilavuusprosenttia.

Juomasekoitus (ent. long drink -juoma): Käymisteitse tai tislattua alkoholia lisäämällä valmistettu juoma.

Mieto viini: Viinirypäleistä, hedelmistä tai marjoista käymisteitse valmistettu juoma, jonka alkoholipitoisuus on enintään 15 tilavuusprosenttia etyylialkoholia ja joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Olut: Käymisteitse pääasiassa maltaista valmistettu juoma

Sataprosenttiseksi muunnettu alkoholi: Alkoholijuomien matkustajatuontia mitataan sekä sataprosenttiseksi muunnettuna alkoholina että volyymilitroina. Sataprosenttiseksi muunnettu alkoholi lasketaan juomaryhmien keskimääräisistä alkoholipitoisuuksista.

Siideri: Tuoreista tai kuivatuista omenoista tai päärynöistä tai niistä valmistetuista täysmehuista käymisteitse valmistettu hedelmäviini, joka ei sisällä lisättyä etyylialkoholia.

Volyymlitra: Alkoholijuomien matkustajatuontia mitataan sekä volyymilitroina että sataprosenttisena alkoholina. Volyymlitroilla tarkoitetaan litroja riippumatta alkoholijuoman alkoholipitoisuudesta.

Väkevä alkoholijuoma: Juoma, jonka alkoholipitoisuus yli 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Näitä ovat viina ja muut väkevät juomat.

Välituote: Väkevöidyt viinit ja juomasekoitukset, joissa alkoholipitoisuus on yli 2,8 mutta enintään 22 tilavuusprosenttia ja joka ei ole olutta, viiniä eikä muuta käymisteitse valmistettua alkoholijuomaa.

www.thl.fi/tilastot/alkoholinmatkustajatuonti

Undersökning om resandeförsel av alkoholdrycker 2020

Resandeförseln av alkoholdrycker halverades år 2020

HUVUDRESULTAT

- År 2020 hämtade inhemska resenärer 29,4 miljoner liter alkoholdrycker från utlandet. Mätt i hundra procentig alkohol motsvarade införseln 3,0 miljoner liter.
- Mätt i hundra procentig alkohol minskade införseln av alkoholdrycker med 51,8 procent i jämförelse med 2019.
- Införseln minskade i alla dryckeskategorier. Mest minskade införseln av spritdrycker, 55,6 procent.
- Halveringen i alkoholförseln förklaras till stor del av de begränsningar i utlandsresandet som infördes år 2020 för att bekämpa coronavirusspridningen och som avsevärt minskat finländarnas utlandsresande.

År 2020 minskade resandeförseln i liter av alkoholdrycker med 52,1 procent jämfört med året innan. Omvandlad till hundra procentig alkohol minskade resandeförseln 51,8 procent från 6,2 miljoner liter år 2019 till 3,0 miljoner liter år 2020. Siffran är den lägsta sedan mätningarna började år 2004. Den markanta minskningen i införseln förklaras till stor del av begränsningar i utlandsresandet som infördes år 2020 för att bekämpa coronavirusspridningen och som avsevärt minskade finländarnas utlandsresande (Tabell 1).

År 2020 förde resenärer in totalt 29,4 miljoner liter alkoholdrycker från utlandet. Av dessa var 21,1 miljoner liter bryggeriprodukter, 4,8 miljoner liter viner, 1,0 miljoner liter s.k. mellanprodukter och 3,8 miljoner liter starka alkoholdrycker.

Införseln minskade i alla dryckeskategorier. Mest minskade införseln av viner, med 55,6 procent.

Tabell 1. Resandeförseln av alkoholdrycker per dryckesgrupp 2019 och 2020, miljoner liter

Dryckeskategori	År 2019 miljoner liter	År 2020 miljoner liter	Förändring miljoner liter	%
Öl	28,4	13,3	-15,1	-53,1
Cider och lätta dryckesblandningar	15,7	7,7	-7,9	-50,6
Vin	10,7	4,8	-6,0	-55,6
Mellanprodukter (starkvin och starka dryckesblandningar)	1,1	1,0	-0,1	-9,1
Starka alkoholdrycker	5,5	2,6	-2,9	-53,4
Införseln av alkohol totalt	61,4	29,4	-32,0	-52,1
Införseln av alkohol totalt (mätt i 100 % alkohol)	6,2	3,0	-3,2	-51,8

Thomas Karlsson

etunimi.sukunimi@thl.fi

Marke Jääskeläinen

etunimi.sukunimi@thl.fi

Laatuseloste

Alkoholijuomien matkustajatuonti

Tilastotietojen relevanssi

Alkoholijuomien matkustajatuontitilasto sisältää tiedot suomalaisten kotimaahansa palatessaan mukanaan tuomista alkoholijuomista. Alkoholijuomien matkustajatuonti on osa tilastoimatonta alkoholinkulutusta. Tilastoimaton alkoholinkulutus arvioidaan vuosittain tutkimusten perusteella. Tilastoimattomaan alkoholinkulutukseen sisältyy alkoholijuomien matkustajatuonti ja alkoholin salakuljetus, alkoholijuomien laillinen ja laitton kotivalmistus, korvikealkoholin nautintokäyttö sekä suomalaisten ulkomailla kuluttama alkoholi vähennettynä ulkomaalaisten Suomesta ostamilla alkoholijuomilla.

Tilastoimattoman alkoholinkulutuksen tiedot saadaan nykyään pääosin Kantar TNS:n viikoittain toteuttamasta matkustajatuontitutkimuksesta ja osin Terveystietokeskuksen ja Hyvinvoinnin laitoksen (THL) Juomatapatutkimuksesta.

Alkoholijuomien matkustajatuontitilastojen avulla voidaan seurata alkoholijuomien matkustajatuonnin kehitystä koko maan tasolla. Tilastoa käytetään yhteiskunnallisen päätöksenteon, tutkimuksen ja kansallisen alkoholipolitiikan seurannan tarpeisiin sekä kansainvälisiä alkoholinkulutustilastoja varten. Alkoholijuomien matkustajatuontitilasto on osa [THL:n alkoholijuomien kulutuksen tilastoa](#). Maailman terveysjärjestön (WHO) alkoholinkulutusta koskevissa tietokannoissa julkaistaan nykyään tiedot sekä alkoholin tilastoidusta että tilastoimattomasta kulutuksesta.

Alkoholijuomien matkustajatuontitietojen keruu perustuu Terveystietokeskuksen ja Hyvinvoinnin laitoksesta annettuun lakiin (668/2008) sekä THL:n, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira), valtiovarainministeriön ja Alkon keskinäiseen sopimukseen.

Menetelmäkuvaus

Matkustajatuontia seurataan viikoittain Kantar TNS:n toteuttamilla puhelinhaastattelulla, joihin valitaan joka viikko satunnaisotannalla 500 15 vuotta täyttänyttä suomalaista (poislukien Ahvenanmaa). Tarkasteluajanjakson tiedot perustuvat näin ollen yli 26 000 yhteydenottoon, joista noin 2 600 henkilöä oli käynyt ulkomailla ja vastasi kyselyyn. Haastattelussa selvitetään alkoholijuomien matkustajatuontia kahden edellisen viikon aikana. Matkustajatuontitiedot on kerätty lähes yhdenmukaisella tiedonkeruulomakkeella vuoden 2004 toukokuusta alkaen.

Matkustajien Suomeen tuomien alkoholijuomien litramäärät perustuvat väestöä edustavaan tutkimusaineistoon, joka on painotettu väestötietojen mukaan. Nämä litramäärät lasketaan laajentamalla painotetusta aineistosta saadut juomaryhmäkohtaiset litramäärät kohderyhmää kuvaavalla väestömääräestimaatilla. Maahantuodun absoluuttisen alkoholin kokonaismäärän vaihteluväli oli vuonna 2020 +/- 1,0 miljoonaa litraa.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Alkoholijuomien matkustajatuonnin tietojen oikeellisuus ja tarkkuus riippuu Kantar TNS:n toteuttamien tutkimusten validiteetista ja reliabiliteetista. Tietojen loogisuutta verrataan aiempien vuosien tietoihin, ja jos epäillään virhettä, asia tarkistetaan Kantar TNS:n kanssa.

Lisäksi tietojen loogisuutta tarkkaillaan vertaamalla suomalaisten Virossa tuoduksi ilmoittamia alkoholimääriä Virossa tehtyihin arvioihin turistien Virossa tekemistä [alkoholiostoksista](#).

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kantar TNS kerää alkoholijuomien matkustajatuonnin tiedot viikoittain. Valvira toimi matkustajatuonnin tiedotteiden julkaisijana vuodesta 2005 helmikuuhun 2013 asti. Matkustajatuontitilaston julkaiseminen siirtyi Valvirasta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen vuonna 2012 tehdyn sopimuksen perusteella.

THL julkaisee alkoholijuomien matkustajatuontitiedot tilastoraporttina kaksi kertaa vuodessa: matkustajatuonnin vuositilasto tilastointivuotta seuraavan helmikuun aikana ja matkustajatuonnin tilasto (12 kk, elokuusta heinäkuuhun) vuosittain viimeistään syyskuun aikana. Lisäksi syyskuusta 2020 alkaen julkaistaan kuukausittain matkustajatuontitilaston keskeisimmät tiedot.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Alkoholijuomien matkustajatuontitiedot julkaistaan kuukausittain [THL:n verkkosivuilla](#).

Alkoholijuomien matkustajatuontitiedot julkaistaan myös vuosittain ilmestyvässä THL:n [Päihdetilastollisessa vuosikirjassa](#).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Alkoholijuomien tilastoimattoman kulutuksen tiedot ovat saatavilla vuodesta 1959 lähtien. Vuoteen 1992 alkoholin tilastoimatonta kulutusta ja matkustajatuontia koskevat tiedot perustuivat pääosin vuodesta 1968 alkaen kahdeksan vuoden välein tehtyihin juomatapatutkimuksiin. Välivuodet on arvioitu samoin kuin alkoholin tilastoimattoman kulutuksen kehitys vuodesta 1959 vuoteen 1968. Kyse ei kuitenkaan ole pelkästä teknisestä ekstra- tai interpoloinnista, vaan arvioinneissa on käytetty hyväksi tilastoimatonta kulutusta koskevia tutkimuksia.

Vuodesta 1992 vuoteen 2004 alkoholijuomien matkustajatuonnin tiedot perustuivat Kantar TNS:n (aiemmin TNS Gallup, Suomen Gallup) vuosittain tekemiin tutkimuksiin. Vuodesta 2005 alkaen matkustajatuontitietoja kerättiin viikoittain yhteistyössä viranomaisten ja alkoholielinkeinin kanssa. Alkoholijuomateollisuusyhdistys, Kaupan Liitto, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto, Päivittäistavarakauppa ja Suomen Alkoholijuomakauppayhdistys jättäytyivät pois alkoholijuomien matkustajatuontia koskevasta yhteistyöstä vuoden 2011 lopussa.

Vuodesta 2012 alkaen matkustajatuontitilastot on laadittu yhteistyössä Kantar TNS:n sekä Alko Oy:n, THL:n, valtiovarainministeriön ja Valviran kanssa. Matkustajatuontitutkimuksen alkuperäisaineisto on Kantar TNS:llä.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Alkoholijuomien matkustajatuontitilastossa käytettävä juomaluokitus on tullitariffin mukainen, ja se vastaa kansainvälisissä tilastoissa käytettäviä luokituksia. Tilasto kattaa kaikki nautittavaksi tarkoitetut alkoholijuomat, jotka sisältävät yli 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alkoholijuomien matkustajatuontitietojen laskenta perustuu Kantar TNS:n keräämiin tietoihin.

Alkoholijuomien tilastoimattoman kulutuksen tiedot ovat saatavilla vuodesta 1959 lähtien. Vuoteen 1992 alkoholin tilastoimatonta kulutusta ja matkustajatuontia koskevat tiedot perustuivat pääosin vuodesta 1968 alkaen kahdeksan vuoden välein tehtyihin juomatapatutkimuksiin. Välivuodet on arvioitu samoin kuin alkoholin tilastoimattoman kulutuksen kehitys vuodesta 1959 vuoteen 1968.

Vuosien 2019–2020 tilastoa koskevat erityiskysymykset

Keväällä 2020 alkanut koronapandemia ja siitä aiheutuneet matkustusrajoitukset ovat huomattavasti vaikuttaneet alkoholijuomien matkustajatuontiin.

Lisäksi Viron alkoholijuomien valmisteverojen korotus heinäkuussa 2017 ja valmisteverojen alennus heinäkuussa 2019, sekä Suomen alkoholilain uudistus 2018 ja veronkorotukset vuosina 2018 ja 2019 ovat todennäköisesti osaltaan vaikuttaneet alkoholijuomien matkustajatuonnin kehitykseen. Vaikutuksia on kuitenkin hankala suoraan arvioida tämän tilaston perusteella. Alkoholin kuukausittaisessa

matkustajatuontiarviossa on niin paljon satunnaisvaihtelua, että raportoinnissa vähintään 12 kuukauden jaksoa on pidetty luotettavuuden kannalta tarpeellisena (kts. myös Menetelmäkuvaus tässä laatuselosteessa).